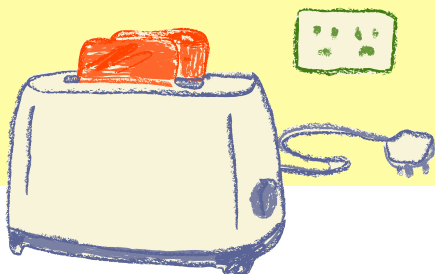

BYWN

Ionawr 2023 | Cyfrol Un

*Drwy hau
cynildeb,
medwn o
ryddid,
cynhaeaf
euraidd*

BywydCampws Prifysgol Abertawe

JINNYG

CYNN WYYS

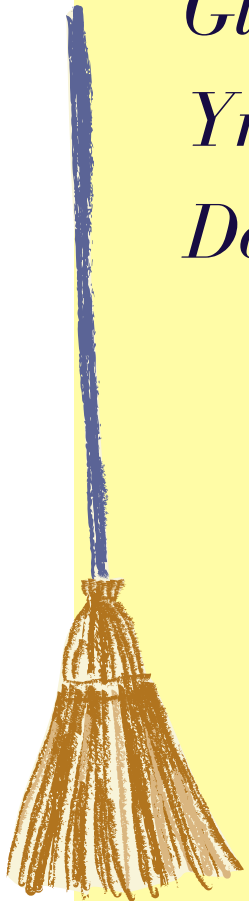

Bwydydd

Glanhau

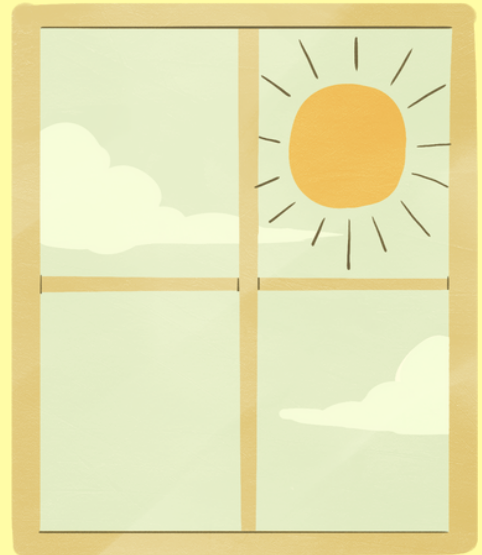
Ynni

Doethineb

HELÔ

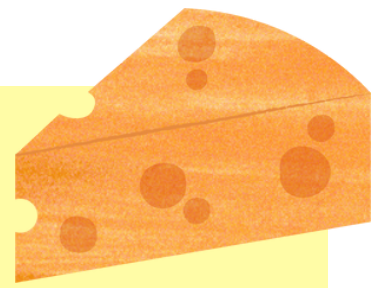
hello

Rwyf wedi mwynhau rhoi'r canllaw hwn ar fyw'n iach ac yn gynnil at ei gilydd yn fawr iawn. Dyma ychydig o syniadau a fydd yn ddefnyddiol gobeithio. Peidiwch â theimlo fod hyn i gyd yn ormod. Dechreuwch yn araf. Dw i heb roi cynnig ar yr holl ddulliau hyn fy hun felly rwy'n eich annog chi i ymchwilio a chanfod yr hyn sy'n gweithio i chi.

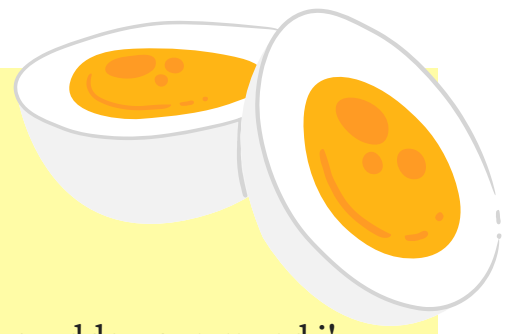
BWYDYDD

- Cynllunio a pharatoi prydau - gallech chi ddewis 2 i 3 phryd cyffrous o fwyd i'w gwneud mewn wythnos. Ysgrifennwch y cynhwysion ar eich rhestr siopa a choginiwch mewn swmp ar gyfer cinio/te am y diwrnodau nesaf. Mae bocsys cadw bwyd ('gwydr neu dduwr gwrthstaen) yn hanfodol er mwyn atal gwastraff bwyd, arbed arian ac amser. Gallech chi hefyd goginio a rhewi mewn swmp.
- Coginiwch fel tŷ/fflat - os gallwch chi siopa a chymryd eich tro i goginio bwyd blasus i bawb, byddwch chi'n arbed amser, arian a gwastraff.
- Dewch a rhannwch - bwyd a ffrindiau, sef dau o'r pethau gorau mewn bywyd! Yn lle archebu bwyd i'w fwyta gartref, beth am gofyn i bawb ddod â rhywbeth i'w rannu? Gyda'ch gilydd, byddwch chi wedi creu detholiad blasus am hanner y pris.
- Bwyta allan/archebu bwyd ar gyfer achlysuron arbennig - gallwch arbed llawer o arian os byddwch chi'n coginio yn lle archebu bwyd. Beth am ei gadw ar gyfer achlysur arbennig? Neu chwiliwch ar-lein am godau gostyngiad.
- Dysgwch sut i goginio stiwiâu - bydd yn eich cynhesu ac yn para am ddiwrnodau. Dyma stiwr cig eidion rhwydd.

BWYDYDD

- Siopa - ysgrifennwch restr ac edrychwch yn eich cypyrddau cyn mynd i'r siop i weld beth sydd gennych chi eisoes. Bydd hyn yn atal bwyd rhag cael ei wastraffu a phydru. Efallai y bydd gennych chi'r cynhwysion am bryd o fwyd neu ddau eisoes ac felly ni fydd yn rhaid i chi brynu cymaint neu fynd i'r siopau.
- Wyddech chi y gallwch chi wneud cawl/gwlych o ddarnau o lysiau neu esgyrn sy'n rhad ac sy'n cynnig mêt esgyrn/colagen/asidau amino. Dyma ddull gwyh o gadw'r perfeddion yn iach.
- Mae bwyta ffrwythau a llysiau tymhorol sy'n cael eu tyfu'n lleol yn rhatach ac yn iachach. Maent yn fwy ffres, yn blasu'n well ac yn llai tebygol o gael eu harbelydru, eu caenu â chwyr neu eu cadw mewn storfa yn rhywle.
- Ar y nodyn hwnnw, y ffordd orau o gael bwyd ffres a rhad yw tyfu eich bwyd eich hun. Gwyliwch y fideo i weld Dyma pa mor rhwydd gallwch chi aildyfu ffrwythau o'ch cegin chi.
- Mae marchnadoedd Abertawe yn lleoedd lle gallwch chi brynu cynnyrch lleol a thymhorol.
- Rwyf o hyd yn gwneud gormod o basta a reis ac wedi gorfod taflu bwyd da. Yr ateb yw mesur faint o fwyd sydd ei angen ar bob person yn gywir. Dogn nodweddiadol o reis yw 1/2 cwpan fesul person ar gyfer pryd ochr neu 1 cwpan ar gyfer prif bryd . Felly bydd un cwpan o reis a goginiwyd yn ddigon i 1 neu 2 berson. Mae un cwpan o reis heb ei goginio gyfwerth â thua 3 chwpan o reis ar ôl ei goginio, ac felly bydd yn ddigon i 3 i 6 o bobl.

BWYDYDD

Beth sy'n dymhorol nawr?

Mis Ionawr

Afalau, Betys Cochion, Ysgewyll, Moron, Seleriac, Seleri, Sicori, Artisiog Jerwsalem, Cêl, Cennin, Madarch, Winwns, Pannas, Gellyg, Bresych Coch, Salsiffi, Bresych Crych, Bresych y Gwanwyn, Sibols, Gwrdd, Swêds, Maip, Bresych Gwyn.

Mis Chwefror

Afalau, Betys Cochion, Ysgewyll, Moron, Seleriac, Seleri, Sicori, Artisiog Jerwsalem, Cêl, Cennin, Madarch, Winwns, Pannas, Gellyg, Blodfresych Blaguro Porffor, Bresych Coch, Salsiffi, Bresych Crych, Bresych y Gwanwyn, Sibols, Gwrdd, Swêds, Bresych Gwyn.

GLANHAU

Gallwch fod yn ymwybodol o'r cemegion o'ch cwmpas a'r rhai sy'n mynd i mewn i'ch corff a'u rheoli'n well.

...Ble i ddechrau?

Rhestr o offer a nwyddau glanhau

- *Onid yw soda pobi'n wych?* Mae soda pobi yn hynod amryddawn - mae'n ddiaroglydd pwerus, mae'n gwynnu ac yn gloywi ac mae'n ddeunydd sgwrio ysgafn. Gallwch lanhau eich ffwrn ficrodonau drwy roi cwpan o ddŵr y tu mewn iddi gyda 2 lwy ford o soda pobi ynddo am 5 munud, ac yna ei sychu. [10 awgrym](#)
- *Finegr gwyn* – mae'n diarogli ac yn diseimio heb adael llinellau. Trochwch ffrwythau a llysiau mewn un cwpan o ddŵr, 1 cwpan o finegr a 2 lwy ford o soda pobi. Mae'n effeithiol fel meddalydd dillad. [21 awgrym](#)
- *Hydrogen perocsid* - mae'n gwynnu, yn cael gwared â staeniau ac mae'n wrthfacterol. 2 ran o soda pobi i bob un rhan o hydrogen perocsid i lanhau growt. Rhowch hynny arno gyda brwsh dannedd. Gadewch am 2 funud, sgwriwch a'i sychu'n lân. Mae'n gweithio'n dda i gael gwared â staeniau toiled. [10 awgrym](#)

Glanhau dillad amgen

- **Powdr**

140g o sebon Castile ar ffurf bar - 200g o soda golchi wedi'i ratio/200g o grisialau soda pobi

200g o halen

Rhowch y cynhwysion mewn jar gwydr a rhowch ddwy lwy ford yn y drwm gyda'ch dillad. Golchwch ar 40 gradd. Gallech chi arllwys finegr yn y drôr ar gyfer meddalydd neu'r holl ddroriau os ydych chi'n teimlo'n anturus.

- **Peli golchi** - [Beth ydyn nhw a sut maent yn gweithio?](#)
- **Peli magnesiwm**

Pan fydd magnesiwm yn cymysgu â dŵr, mae'n cynhyrchu hydrogen, gan wneud y dŵr yn alcaliaidd ac mae'n gallu torri olewau a brwnt i lawr. Mae hyd yn oed yn wrthfacterol ac yn cadw'r peiriant golchi yn lanach na glanhawyr arferol. Mae'r gleiniau hyn yn costio rhwng £22 a £45 hyd y gwela i ac maen nhw'n para o leiaf flwyddyn. Gallech chi gyfuno hyn â soda golchi/soda pobi a finegr i olchi hyd yn oed yn lanach.

[TerraWash](#)

[Peli magnesiwm a pheli sychu gwlan Exkitch](#)

Golchi llestri

Yn ddiweddar, rwy wedi newid i ddefnyddio bar o sebon naturiol neu sebon hylif Castile i olchi fy llestri, ac mae'n gweithio'n dda. Os yw'r llestri'n hynod frwnt, rwy'n eu gadael mewn dŵr poeth â thua 2 lwy ford o soda pobi neu gallech chi ychwanegu soda pobi'n syth at y llestri i'w sgwrio'n ysgafn.

Glanhawr pob diben

Hanner finegr

Hanner dŵr

Croen sitrws, rhosmari, mint, ewcalyptws neu olewau hanfodol, sebon Castile hylif yn ddewisol

Siampŵ?

Rwyf wedi rhoi cynnig ar opsiynau amgen ar gyfer golchi fy ngwallt, a'm hoff far o bell ffordd yw *clai Rhassoul/Ghassoul*. Cymysgwch hwn â dŵr i greu y lefel o ludedd rydych chi ei eisiau mewn jar gwydr a'i dylino i groen eich pen. Yn fy mhrofiad i, mae'n glanhau ac yn lleithio'n dda hefyd. O bryd i'w gilydd, ychwanegwch ychydig o finegr seidr afalau mewn dŵr i gael rins da iawn. Gallwch chi hefyd wneud rins gwallt o rosmari neu lafant.

[Risiau gwallt llysieuol y gallwch chi eu gwneud eich hun ar gyfer gwallt iach](#)

GLANHAU

Llwydni!

4 peth dylech chi eu gwybod am llwydni a lleithder

Rhwymedigaethau tenantiaid/landlordiaid o ran trin llwydni

Glanhau diwenwyn

Chwistrellwch finegr pur ar y llwydni. Gadewch e yno am 30 munud ac yna ei sgwrio'n egniöl.

Golchwch gyda dŵr ac ail-chwistrellu finegr arno, gan adael yr arwyneb i sychu yn yr aer. Neu yn lle finegr, rhwch gynnig ar hanner cannydd ocsigen/hydrogen perocsid a hanner dŵr a'i adael am 10 munud.

Mae brand o'r enw Concrobium yn creu toddiant effeithiol iawn, nad yw'n wenwynig a wneir o soda pobi, soda golchi, deunydd glanhau TSP (trisodiwm ffosffad) a dŵr. Gallech chi roi cynnig ar wneud hyn eich hun.

Yr achos sylfaenol... **sut i atal lleithder:**

Mae gweithgareddau pob dydd, fel coginio, cael cawod a sychu dillad yn creu lleithder yn eich cartref sy'n gallu arwain at anwedd.

Gall y canlynol helpu:

- rhoi caead ar sosbannau wrth goginio
- defnyddio gwyntyll echdynnu yn y gegin neu yn
- yr ystafell ymolchi, a chau drysau mewnol pan
- fyddwch chi'n coginio neu'n cael cawod gan adael bwlch rhwng y celfi a'r waliau allanol
- sychu dillad yn yr awyr agored neu ddefnyddio sychwr dillad wedi'i awyru. I leihau amser sychu ac arbed arian, beth am gynnwys pele gwlan neu liain dwylo sych. Fel arall, hongiwch ddillad ar hors ddillad wrth ymyl rheiddiadur a dadleithydd un tro gyda lliain sych ar ben y cyfan - mae'n debyg bod hyn yr un mor effeithiol â hors ddillad drydan.
- ceisiwch agor ffenestri'r ystafell wely am 5 i 10 munud pan fyddwch chi'n deffro
- calsiwm chlorid, halen neu wasarn cathod - Sut i aildefnyddio dadleithydd un tro neu wneud
- eich bagiau dadleithio eich hun - Eco Ventis neu Pingi er enghraifft. Mae'r rhain yn newid lliw pan fyddant wedi amsugno lleithder a gellir eu aildefnyddio drwy eu rhoi yn y ffwrn ficrodor am 6 munud.

Atal Anwedd a Llwydni am ddim

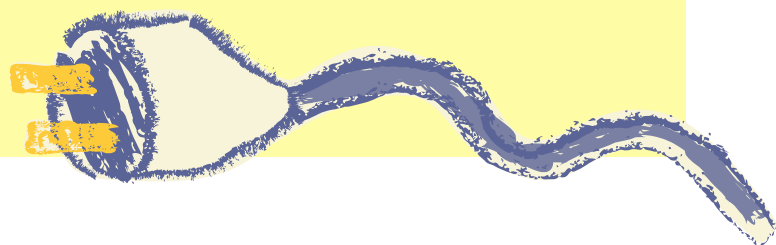
YNNI

- Ychydig o funudau cyn i'ch bwyd fod yn barod, gallwch ddiffodd teclynnau a bydd y ffwrn/hob yn parhau i goginio, gan ddefnyddio gwres sydd dros ben. Mae'r un peth yn wir am degell. Pan fydd y dŵr yn dechrau berwi, gellir ei ddiffodd. Heb wneud hyn, mae'r berwi parhaus yn rhyddhau rhagor o leithder i'r aer, gan gyfrannu at lwydni a defnyddio mwy o ynni.
- Gall berwi tegell llawn hyd at 4 gwaith y dydd gostio £58 y flwyddyn. Cofiwch lenwi ond yr hyn sydd angen arnoch, mae'n cymryd 2 funud i ferwi tegell ar gyfer 2 baned o gymharu â 10 munud ar gyfer tegell llawn (8 paned)!
- Yn lle troi'r gwres ymlaen yn yr adeilad cyfan, mae'n rhatach i gadw'ch hun yn gynnes a chyfeirio'r gwres tuag atoch chi. Dyma ychydig syniadau : blanced drydan, potel dŵr poeth (gwiriwch y blodyn sy'n cofnodi'r dyddiad creu ar y botel i sicrhau ei bod yn llai na thair blwydd oed), pecyn gwres reis (gallwch wneud hyn eich hun neu ei brynu).
- Mae'r gost ychwanegol o adael amrywiaeth o declynnau trydanol mewn modd segur drwy gydol yr adeilad yn cynyddu dros amser, hyd at £65 y flwyddyn! Mae socedi sydd ymlaen gyda gwefrwyrr heb gysylltu â dyfais ynddynt yn gallu poethi a pheri risg tân.

Awgrym gwych i arbed ynni a gwneud i'ch ffôn bara'n hirach yw ei ddatgysylltu pan fydd wedi'i wefru'n llawn, a diffodd y cerrynt wrth y wal.

Ynni modd segur: Faint o ynni mae eich teclynnau chi'n ei ddefnyddio pan fyddwch chi'n cysgu

- Mae dewis hob addas i'r sosban neu'r badell yn gwneud gwahaniaeth. Os gallwch chi weld unrhyw ran o'r cylch trydan, neu fflamau'r nwy, mae gwres ac ynni'n cael eu gwastraffu.
- Mae defnyddio caeadau ar sosbannau a phadelli yn cyflymu'r amser coginio ac yn arbed arian i chi.
- Mae rhai darparwyr ynni yn cynnig oriau allfrig felly gallai olchi eich dillad am 12am fod yn llesol yn ariannol (ond efallai na fydd yn boblogaidd gyda'ch cydbreswylwyr). Ewch i wefan eich darparwr ynni am ragor o wybodaeth.

DOETHINEB

Ian

"petawn i ond yn gwybod bod eglurhad syml i'r rhan fwyaf o bethau, o wneud pethau (yn fy achos i, gitarau) neu arbed arian drwy wneud tasgau y byddwn i fel arfer wedi talu pobl eraill i'w gwneud. Y gallaf gael fy ysbrydoli gan rywun yn hytrach na cheisio ei efelychu . Nid yw'r ffaith bod rhywbeth yn norm cymdeithasol, yn golygu ei fod yn iawn. Mae pobl fel arfer yn gweithredu fel y maen nhw yn reddfol, ac mae'r un peth yn wir amdana i. Mae cael rhywbeth ymarferol i'w wneud y tu allan i'ch gwaith pob dydd (yn fy achos i, gwneud gitarau), yn dda i iechyd meddwl. Gallaf ymddiried yn Nuw i roi'r heddwch sydd ei angen arnaf i mi"

Yochanan

"Syniad tra'n cael cawod.... defnyddiwch gawodydd y gampfa os gallwch chi "

Dai

"Dysgwch sut i goginio"

TECHNYD

